

D'Amen., JnRosselló], i *mariol* ross., per als quals veg. la n. 9 de CAMISA; per a l'ús dels pastors manacorins, BDLC VII, 174; eiv. «enmeriuld: disfrazarse», PzCabr. *Mariolejar*; *marioler*; *marioleta*; *mariolics*. *Marions*. *Mariot* 'budell ample' potser originàriament 'marica, culer' amb metonímia de l'òrgan que «pateix» (cf. *gallimarsot*, relacionable en l'aspecte semàntic i estilístic). *Mariquita* cast.; *marista*.

CP.T.: *Marialluïsa*, del nom de *Marie Louise*, esposa del rei Carlos IV, a qui van dedicar aqueixa planta (DCEC, LUIS). *Maribruta*. *Mariposa* < cast. (DECH III, 852b54ss.). Sembla haver-se usat paral·lelament un *pariposa* val. en el S. xv, en el qual, però, tant o més que el *Maria* de la frase folklòrica infantil «Maria, posa('t)», deu haver-n'hi una de paral·lela «para't i posa't» i no sense encreuament amb PAPALLONA: la dona, si l'haguéssim de creure a ella, «res no despen / ni beu ni tasta: / com tortra casta, / en vert no-s posa; / com *pariposa* de l'ayre viu / ---» (viu de consumir aire, sense més aliment), JRoig (*Spill*, 7746).

¹ No existeix un NP **Mariana* ni hi ha altra «confusió» que la de l'*AlcM*. — ² *Der Marienkäfer, seine franz. Namen*, tesi de Zuric, 1932; Riegler, *ARom.* XII, 326-8.

Maribruta, *maricon*, V. *Maria* *Maridable*, *maridada*, *maridar*, *maridatge*, *maridet*, V. *marit* *Marieta*, V. *Maria* *Marigola*, V. *múrgola* *Marilla*, V. *Maria* i *mal* *Marimon*, V. *mar* *Marindango*, V. *marit* *Marinejar*, *mariner*, *marinera*, *marineria*, *marinesc*, V. *mar* *Marinx*, V. *mar* *Mariol*, *Mariola*, *mariolejar*, *marioler*, *marioleta*, *mariolics*, V. *Maria* *Mariollo*, V. *camisa*, n. 9 *Marions*, *mariot*, V. *Maria* *Mariotxa*, V. *maduixa* *Mariposa*, *mariquita*, V. *Maria* *Marisc*, *mariscador*, V. *mar* *Mariscal*, *mariscala*, *mariscalat*, *mariscalia*, V. *manescal* *Mariscar*, *marisma*, *marisquejar*, V. *mar* *Marista*, V. *Maria*

MARIT, del ll. MARITUS id., derivat de MAS, MARIS, 'mascle'. □ 1.ª doc.: orígens.

«Un rey tramés a cort de Roma un cavaller --- e al venir que-l cavaller se'n feya, ladres aucieren lo cavaller e --- havia muller e infants, e quant la muller sabé la mort de son *marit*, venc denant lo rey --- e planc la mort de son *marit*, pregant lo rey que, per los mèrits de son *marit*, li ajudàs a haver ses necessitats», Llull (*Merav.*, Ag. I, 61, pt. I, § 7); «Nostre avi el rey don Amfós féu parlar matrimoni al Emperador de Contastinoble, que li donàs sa filla per muyler; --- féu matrimoni nostre avi amb --- dona Sanxa --- de Castella; e l'emperador --- no sabèn lo matrimoni que él avia feyt, envià sa fiyla --- quan foren a Montpestler saberen que-l rey --- havia presa --- Sanxa --- per muyler; e En Guillem --- senyor de Montpestler --- féu resposta --- als nobles qui vengueren ab ella --- que pus ella no havia aquell *marit* que devia haver, que él la volia haver per muyler», Jaume I (Ag., p. 9.9). D'ús general en totes les èpoques i comú a totes les llengües de la família, llevat del romanès.

DERIV.: *Maridar* tr. 'casar una dona, donar-li ma-

rit': «Lo canonge donà sos rics vestiments --- e, pobrement vestit, acaptava a pobres vergonyans, e a pobres despodrats, e a punculles a *maridar*», «dues fembres, les quals Evast e Aloma havien *maridades* per amor de Déu, contenien-se [es disputaven] de Evast e Aloma, cor cascuna volia donar a menjar aquel dia a Evast e a Aloma», Llull (*Blanq.*, NCL. II, 79.1; I, 106.27).

Especialment *dona maridada*: «bon viatge faces tu, qui est bona e leyal a ton enamorat: no-u fas axí com fan les donzelles de Roma, e moltes dones *maridades* qui són e-l món, qui, tres o quatre ne tenen en color, e a tots fan de matí menar la cínia [en fan... bous], e al vespre truffen-se de tots», Eiximenis (*Dones*, cap. 28, f.º 29v1; cf. *EntreDL* I, 186). Avui no es conserva gaire enlloc més que en el domini ross., on s'aplica també a l'home: «el meu pare me *maridà!* / Me *marida* pas am vós, / mes amó(r)s!: / am un' altra me *marida*», recollit a Palaldà (MilàF, *Romllo.*, 262.11).

Una mica més viva va mantenir-se en el Princ. i adjacències la variant *emmaridar-se*: «sf n'hi ha un perol que se vol *emmaridà* / --- / la primera que n'encontra, la filla d'un advocat / --- damuïella os voleu *emmaridar?* / ---», MilàF (*Romllo.*, 559.1, 559.9); «aquella cansó que diu: —L'aureneta y'l pinsà - se volian *emmaridà* - etc etc», MrnVayreda (*Sang Nova* III, § 183; però la dolça cançó que jo oïa al meu entranyable JPicó, de Cardona, deia «el poll i la puça - se volen casar, / prou se casarien - mes no tenen pa / ---»; «MOREA --- / jo sento ab noves ales espayar-se / ma esplèndida ribera / --- / ab un pont d'or, a ma gentil Corinto, / Beòcia *emmaridarse*, / y enamorats de la rihent Citeres / --- / abdós rams de palmeres / sos amorosos brassos acostar-s'hi», *Ail.* VII, 12.8. *Amaridar*. *Desmaridar*. *Remaridar*. *Immaridable*.

Maridatge 'casament, matrimoni, núpcies', si bé en Llull no sé si es tracta més que d'una unió respectada, però il·legítima: «La honor que lo rey feya a Na Ranart --- desplanc al Leupart, al qual hagren dit que Na Ranart era stade ocasió del *maridatge* de sa muller e del rey», Llull (*Merav.*, NCL. II, 137); generalment és el legítim: «antic prevere / --- / un jorn me crida / --- yo us vull trobar / muller barbuda / --- / De fet la viu / prou rebedora / e passadora, / fuy-ne calent: / semblant valent, / e fet per mi, / tantost fermí / lo *maridatge*; / aquest potatge / lo tornellà: / fon socarrat / ---», JRoig (*Spill*, 4303). L'usava Verdager en l'escalborn de l'*Atlàntida*: «Toparen-se, ab sas ayguas, sas ayguas barrejaren, / pel foc illuminadas del cel y del infern, / y d'ayguas, terratrèmols y vents ab tro 's lligaren / del voler diví ab ferros, en *maridatge* etern» (però en la versió definitiva ho canvia en *los atia 'l llamp del anatema etern* VIII, 38d); i en el IV una estrofa (darrere la 23) suprimida en les versions posteriors: «--- ella de Gerió salvatge [?] / ab tu demà ha de seure en lo ric trono d'or, / y dels hèroes que vingan de vostre *maridatge*, / s'en gaudiran los segles de l'esdevenidor».

Maridable. *Maridadora* [1392]. *Maridada* [1381] i «troben-se més de *mal maridades* que no de *mal mullerats*», Eiximenis (*Dones* I, 27v; en el qual tot el ter-